

مقالات پژوهشر

بررسی روشهای ارزیابی یوشش سد حرارتی با استفاده از میک ایران روشهای غیرمخرب

مجيد ميرزايى*، اشكان ذوالرياستين

عضو هیات علمی گروه پژوهشی مواد غیرفلزی (استادیار)، پژوهشگاه نیرو، تهران

نویسنده مسئول و نویسنده اول: دکتر مجید میرزایی پژوهشگاه نیرو 6

nimirzae نوع مقاله: پژوهشی صفحههای: ۵۰ تا ۶۳ شاپا چاپی: ۳۳۵۱–۱۷۳۵ شاپا الکترونیکی: ۳۰۹۷–۲۷۸۳ زبان نشریه: فارسی دسترس پذیر در نشانی: www.JICERS.ir تاريخ دريافت: 14../1./1. تاريخ پذيرش: 16.1/17/76

DOR: 20.1001.1.17353351.1401.18.0.5.1

چکیده: تمرکز اصلی این مقاله مروری به روش های بررسی غیرمخرب مورد استفاده برای ارزیابی پوشش های پاشش حرارتی مربوط می شود. این روش ها شامل جریان های گردابی، تصویربرداری مادون قرمز، فاز طیف سنجی انتشار حرارتی، روش های آکوستیک، فوتو آکوستیک، انعکاس مادون قرمز میانی، طیفسنجی امپدانس الکتروشیمیایی، پیزوطیفسنجی فوتولومینسانس و روشهای تداخلسنجی است. این روش ها برای شناسایی عیوب سطوح و فصل مشترک بین لایه های سرامیکی و باند فلزی، شکل، اندازه و محل آن و اندازه گیری تخلخل و ضخامت استفاده شده است. کلمات کلیدی: پوشش سد حرارتی، زیر کونیوم پایدار شده با ایتریا، آزمونهای غیرمخرب.

۱- مقدمه

فصلنامه سرامیک ایران دوره ۱۸ شماره ۲ تابستان ۲۰۱

برای شناسایی و نظارت بر شکست TBC، تشخیص لایه لایه شدن ^۱ آنها، از روشهای الکترومغناطیسی غیرمخرب (NDE) استفاده می شود [۱]. بسیاری از این ها بر اساس اصول نوری از جمله بازتاب مادون قرمز میانی [۲]، طیف سنجی لومینسانس [۳] و پراکندگی نوري الاستيك^۲ [۴] هستند. اين روشها امكان تشخيص لايهلايه شدن TBC و شرايط پيش از جدايش پوشش را فراهم ميكند. طول عمر و عملکرد TBC در درجه اول به ویژگیهای ریزساختاری لایهها مانند مورفولوژی و غلظت منافذ و توزیع و تعداد ریز ترکها بستگی دارد. طول عمر چنین پوششهایی به تعدادی از پارامترها، مانند دما، درجه فرسایش و محیط در معرض سطح بستگی دارد [۵]. بنابراین، NDE فصل مشترک برای جلوگیری از عواقب فاجعهبار ضروری است. با این حال، ماهیت پیچیده سیستم TBC دارای تخلخل، ریزترک است و از مواد مختلفی تشکیل شده است، و این ویژگیها مشکلاتی را ایجاد میکنند که برای توسعه یک روش NDE مناسب باید بر أن غلبه کرد [۶]. یک روش موثر NDE را میتوان برای نظارت بر عملکرد سیستم TBC و ارائه

¹ Delamination

² Elastic optical scattering

یک پیش بینی مستمر طول عمر باقیمانده استفاده کرد. یک روش حسگر حرارتی NDE گزارش شده است که توانایی ارزیابی قابلیت اطمینان فرآیندهای پوشش جدید، شناسایی اجزای دارای نقص، نظارت بر نرخ تخریب در طول سرویس و ارائه دادهها برای تصمیم گیری در مورد تعویض/تعمیر قطعات را دارد [۷]. تکنیکهای غیرمخرب قادر به انجام کنترل و بازرسی سرویس در حوزههای مختلف فیزیک کاربردی در حال توسعه هستند و به طور کلی به اندازهگیری ضخامت پوشش یا تشخیص و اندازهگیری عیوب پیوند می پردازند. در زمینه اولتراسونیک، برخی از تکنیکها برای اندازه گیری ضخامت و ثابتهای الاستیک، و همچنین برای تشخیص عیب پیوند و اندازهگیری توسعه داده شدهاند. در آزمونهای غیرمخرب، یک پالس اولتراسونیک، یا با فرکانس ثابت یا باند وسیع، توسط یک مبدل پیزوالکتریک به سختافزار وارد می شود که ممکن است به عنوان یک پروب آشکارساز نیز عمل کند. مبدل کرنشهای مکانیکی را به سیگنال الکتریکی و بالعکس تبدیل میکند. فرکانس اولتراسونیک، عموماً بیش از ۲۰ کیلوهرتز و معمولاً بین ۰/۱ تا ۲۵ مگاهر تز، به گونهای است که امواج الاستیک در مواد جامد ایجاد می کند. امواج الاستیک در نمونه منتشر می شوند، به عیوب از جمله سطوح و فصل مشترک برخورد میکنند و تحت بازتابی قرار می گیرند که به عنوان پژواک شناخته می شود. کاوشگر تمام امواج را تشخیص میدهد و آنها را روی یک اسیلوسکوپ به صورت طیفی از پژواک که در زمانهای مختلف میرسد نمایش میدهد. تجزیه و تحلیل طیف نشان دهنده شکل، اندازه و محل عیوب است. بسته به ابعاد اسکنها، روش ارزیابی به عنوان اسکنهای UT (تست اولتراسونیک) UT Β ،A یا UT C تعیین می شود [۸]. اسکن UT A که معمولاً برای اندازه گیری ضخامت بر اساس سیگنال فرود و سیگنال منعکس شده از یک سطح موازی استفاده می شود، یک صفحه نمایش یک بعدی ارائه می دهد. اسکن B شامل مجموعههای موازی اسکن A است و اسکن UTC یک نمایش دو بعدی از توزیع عیوب را ارائه میدهد. اگر آشکارساز سیگنال ارسالی را در سمت دیگر نمونه ثبت کند، این فرآیند حالت "از طریق انتقال" نامیده میشود. از طرف دیگر، اگر آشکارساز در همان سمت مبدل سیگنال منعکس شده را حس کند، فرآیند در حالت "پژواک پالس" است. هم حد تشخیص و هم عمق نفوذ (ضخامت نمونهها) توسط فركانس سيگنال اولتراسونيک كنترل مىشود. روش اولتراسونيک NDI براى مواد فلزى، غيرفلزى، دى الکتریک، مغناطیسی و غیرمغناطیسی قابل استفاده است. برای اندازه گیری در دماهای بیش از ۱۰۰ درجه سانتی گراد (۲۱۲ فارنهایت)، مبدل های با قابلیت دمای بالا با مواد جفت کننده باید استفاده شوند تا از تماس مبدل با سطوح داغ جلوگیری شود. خواص ارتجاعی مانند مدول الاستیسیته و نسبت پواسون مواد آزمایشی را نیز میتوان با روشهای اولتراسونیک از اندازه گیری سرعت امواج الاستیک تعیین کرد. ضخامت و خواص ارتجاعی پوششهای سرامیکی و فلزی توسط یک روش اصلاحشده اولتراسونیک NDI اندازه گیری شده است که امواج سطحی الاستیک، معروف به امواج ریلی، با مبدل های تمرکز ویژه تهیه شده تولید میکند. ضخامت، چگالی پوشش و ریزسختی پوششهای پاشش حرارتی را میتوان با روش اولتراسونیک NDE اندازه گیری یا تخمین زد. ضخامت با وارد کردن سیگنال اولتراسونیک به یک جزء پوشش داده شده از یک مبدل اندازهگیری می شود. تأخیر زمانی بین سیگنال های منعکس شده از سطح پوشش و فصل مشترک پوشش– بستر روی نمایشگر CRT ثبت می شود. ضرب این تاخیر در سرعت صدا در پوشش، دو برابر ضخامت پوشش را به دست میدهد. یک روش اولتراسونیک با استفاده از سیگنال کنترل، به اصطلاح روش CS، با موفقیت بر روی پوشش فلزی پاشش حرارتی (فولاد ۲۰/۱٬ C) که روی بستر فولادی قرار گرفته است برای شناسایی عیوب پیوند و اندازه گیری تخلخل و ضخامت استفاده شده است [۸].

۲- روشهای غیرمخرب

۲-1- جریانهای گردابی^۱

این روش فقط برای مواد رسانای الکتریکی قابل استفاده است. هنگامی که یک جریان الکتریکی متناوب از طریق سیمپیچی به نام "پروب" جریان مییابد، یک میدان مغناطیسی متناوب در امتداد محور سیم پیچ ایجاد میشود [۹، ۱۰]. اگر سیم پیچ در مجاورت یک سطح فلزی قرار گیرد به طوری که میدانهای مغناطیسی سطح را قطع کنند، جریانهای گردابی در فلز به شکل حلقههای

¹ Eddy Current

۲-۲-روش جریان گردابی اسکن فرکانس⁽ (FSECT)

روش جریان گردابی اسکن فرکانس (FSECT) گونه ای از فرآیندی است که قبلاً توضیح داده شد که در آن پروب جریان گردابی در محدوده فرکانس، معمولاً بین ۱۰۰ کیلوهرتز و ۱۰ مگاهرتز کار می کند [۱۰، ۱۲]. امپدانس به عنوان تابعی از فرکانس اندازه گیری میشود. کاربرد این روش برای پوششها در اندازه گیری ضخامت پوششهای ضدخراش بر روی پرههای کمپرسور توربین گاز آلیاژی Ti6Al4V و پوششهای MCrAIY که بر روی پرههای توربین ساخته شده از سوپرآلیاژهای پایه T38 Ni ای قرار گرفته ان نشان داده شده است. در مورد دوم، محتوای NiAI پوشش نیز از نسبت بین هدایت الکتریکی و نفوذپذیری مغناطیسی به عنوان تابعی از قرار گرفتن در معرض موتور تعیین شد. TiSECT با موفقیت در محل برای اندازه گیری ضخامت پوشش باقی مانده بر اساس محتوای فاز بر روی پرههای توربین در معرض میدان از توربینهای گاز صنعتی با اندازه فریم استفاده شده است. یکی دیگر از اصلاحات این روش شامل سنسورهای مگنتومتر سیم پیچی پیچ در پیچ چندفرکانسی جریان گردابی (MWM) است. سنسور MWM از یک سیم پیچ اولیه پر پیچ و خم تشکیل شده است که میدان مناطیسی را ایجاد می کند و در طرف مقابل، یک سیم پیچ ثانویه پر پیچ و خم برای نظارت بر پاسخ. سنسورهای MWM بسیار قابل اعتماد و قابل تکرار هستند. قابلیت این روش در اندازه گیری فصلنامه سرامیک ایران دوره ۱۸ شماره ۲ تابستان ۲۰۹

مقالات پژوهشر

¹ Frequency Scanning Eddy Current Technique

مقارات پژوهش

ضخامت پوشش فلزی و سرامیکی تا ۲± میلیمتر، تعیین هدایت الکتریکی پوشش فلزی و زبری سطح نشان داده شده است [۱۳–۱۶].

۲-۳- تصویربرداری مادون قرمز^۱

تصویربرداری حرارتی، همچنین به عنوان تصویربرداری امواج حرارتی یا تصویربرداری مادون قرمز شناخته میشود، یک روش NDI بسیار جذاب برای مواد عایق حرارت است و برای نظارت بر تجمع آسیب در TBCها ارزیابی شده است [۱۷، ۱۸]. این روش مستلزم ایجاد یک گرادیان دما در سراسر نمونه پوشش داده شده با TBC است که در معرض قرار گرفتن در معرض حرارتی چرخهای قبلی قرار گرفته و دمای سطح پوشش سرامیکی را با یک دوربین IR نظارت می کند. گرادیان دما ممکن است با قرار دادن نمونه چرخه حرارتی روی یک صفحه داغ به طوری که گرما در سراسر ضخامت جریان یابد، ایجاد شود. آسیب ایجاد شده در TBC به دلیل قرار گرفتن در معرض حرارتی چرخهای عموماً شامل ریزتر کها است. اینها انتقال حرارت را به سطح کاهش میدهند که با ادامه چرخه حرارتی به تدریج سردتر به نظر می رسد [۱۹].

۲-۴- تصویربرداری مادون قرمز امواج حرارتی پالس-اکو^۲

گونهای از روش تصویربرداری مادون قرمز، تصویربرداری امواج حرارتی پالس – اکوی مادون قرمز است [11]. فرض اصلی فرآیند این است که نقصهای ایجاد شده در یک TBC به صورت محلی هدایت حرارتی را تغییر می دهند. یک لامپ فلاش یک پالس گرما را به سطح نمونه پوشش داده شده با TBC ارسال می کند. نواحی دارای نقصهای زمینهای به دلیل اتلاف کندتر گرما توسط رسانش گرمتر به نظر می رسند. دما نیز به آرامی کاهش می بابد. یک دوربین IR متصل به کامپیوتر، توزیع دما را ترسیم می کند. تجزیه و تحلیل توزیع دما و زمان پوسیدگی اطلاعاتی در مورد جزئیات تجمع آسیب ارائه می دهد [۲۰]. این روش برای تشخیص انواع مختلف عیوب در حضور لایه لایه در سطح مشترک پوشش سرامیکی – باند یافت شده است. نمونهای از ارزیابی آسیب TBC توسط روش تصویربرداری مادون قرمز امواج حرارتی پالس – اکوی توسط چن و همکاران شرح داده شده است. نمونهای پوشش پوندی رسوب شده، در کورهای بین ۲۰۰ درجه سانتیگراد (۳۹۳ فارنهایت) و ۱۷۷۷ درجه سانتیگراد (۲۱۵۰ فارنهایت) چرخه حرارتی موج حرارتی و پروفیل دمای سطح بر روی سطح مکترک پوشش در مای بالا و ۱۰ دقیقه برای خنک شدن بود. هر دو تصویر رسوب شده، در کورهای بین ۲۰۰ درجه سانتیگراد (۳۹۳ فارنهایت) و ۱۷۱۷ درجه سانتیگراد (۲۱۵۰ فارنهایت) چرخه حرارتی موج حرارتی و پروفیل دمای سطح بر روی سطح تلا تو مان اندازه گیری شدند. به تدریج، دامنه سیگنال حرارتی موج حرارتی و پروفیل دمای سطح بر روی سطح دود. افزایش در دمای بالا و ۱۰ دقیقه برای خنک شدن بود. هد و تصویر موج حرارتی و پروفیل دمای سطح بر روی سطح معتر به عنوان تابعی از زمان اندازه گیری شدند. به تدریج، دامنه سیگنال حرارتی موج حرارتی وز زمانی که علام بر روی سطح علا مه ده موج حرارتی به کاهش رسانایی حرارتی به دلیل تداوم تجمع آسیب می دهد که این روش می تواند برای نظارت بر سلامت عول در مای بالا و در دویش می می می دارتی سویر ای دارتی داده ها نشان می داین می کند. داده ها نشان حارتی ناشی از زینترینگ سرامیکی را جبران می کند. داده ها نشان می دهد که این روش می تواند برای نظارت بر سلامت عول در رای ناشی از زینترینگ سرامیکی را جبران می کند. داده ها نشان

۲-۵- فاز طیفسنجی انتشار حرارتی^۳

این برای اندازه گیری خواص حرارتی TBCها و تشخیص لایه لایه شدن در سرامیک استفاده شده است [۲۴، ۲۵]. در هسته این روش یک پرتو لیزر مدوله شده به صورت دوره ای، مانند لیزر CO2 (طول موج ۱۰/۶ میکرومتر) قرار دارد که TBC را گرم میکند. فرکانس مدولاسیون بین ۱۰ تا ۱۰۰۰ هرتز است. فرکانس، عمق نفوذ حرارتی را تعیین میکند. روکش سرامیکی گرم شده تشعشع حرارتی ساطع میکند که توسط یک آشکارساز رهگیری می شود. آشکارساز تفاوت فاز بین سیگنال گرمایشی و سیگنال ساطع شده را اندازه گیری میکند. یک مدل ریاضی اختلاف فاز را به خواص حرارتی سیستم TBC و مقاومت حرارتی تماس در لایههای لایه بندی مرتبط میکند. بنت و یو استفاده از این روش را بر روی TYSZ رسوب شده توسط DVD روی پوشش باند FeCrAI

¹ Infrared Imaging

² Pulse–Echo Thermal Wave Infrared Imaging

³ Phase of Thermal Emission Spectroscopy

نشان دادند. ارزیابی میانگین رسانایی حرارتی EB-PVD رسوب شده W/mK ۰/۰۵ ±۱/۴۴ و متوسط گرمای ویژه ویژه ۲۰۵۰ - ۱/۴۴ و میانگین عمق نفوذ لیزر ۳ ±۴۰ میکرومتر را نشان داد. لایه لایه شدن، در صورت وجود، به عنوان مقاومت مارتی منعکس می شود. همانطور که قبلا ذکر شد یکی از مزایای این روش عدم نیاز به آماده سازی نمونه است [۲۶].

۲-۶- انتشار آکوستیک^ا

مقالات پژوهشر

انتشار آکوستیک به عنوان امواج تنشی الاستیک گذرا تولید شده توسط انتشار انرژی از یک منبع موضعی تعریف میشود. هنگامی که عیوب در مواد شکل گرفته یا رشد میکند، تنشهای داخلی دوباره توزیع میشوند و منجر به انتشار انرژی میشود که به عنوان انتشار آکوستیک شناخته میشوند [۲۷]. حسگرهای پیزوالکتریک میتوانند این امواج تنشی را تشخیص دهند. نمونههای پوشش داده شده، زمانی که تحت بارگذاری کششی یا فشاری قرار میگیرند، انتشارات آکوستیک را آزاد میکند. نمونههای پوشش داده شده با مانع حرارتی توسط انتشار آکوستیک در طول چرخه حرارتی تحت یک منبع حرارتی لامپ کوارتز مادون قرمز نظارت شدهاند. شروع و رشد ترکهای عمودی در پوشش سرامیکی و لایهبرداری در سطح مشترک پوشش سرامیکی– باند با فعالیت انتشار صوتی قابل توجهی در ارتباط است [۸۲، ۲۹].

۲-۷- روش فوتو آکوستیک^۲

در این فرآیند (شکل ۲)، سطح نمونه پوشش توسط پرتو لیزر گرم میشود که با فرکانس مشخصی خرد میشود. نمونه در یک سلول پر شده با گاز با پنجره کوارتزی نگهداری میشود. سطح داغ نمونه، گرما را به داخل و گاز اطراف میدهد و باعث ایجاد فشار یا امواج صوتی میشود. میکروفونهایی که در سلول نگهداری میشوند امواج را تشخیص میدهند [۳۰، ۳۱]. سیگنالهای تولید شده در میکروفونها تقویت شده و به طور مناسب نمایش داده میشوند. دامنه و فاز امواج صوتی به دمای سطح نمونه بستگی دارد. دمای سطح به نوبه خود به ضخامت، خواص حرارتی زیرسطحی و وجود عیوب بستگی دارد. عمق نفوذ موج صوتی از مرتبه با است که ۹، ۲۸ م و ۷ به ترتیب طول انتشار حرارتی، هدایت حرارتی، ظرفیت حرارتی، چگالی و فرکانس برش لیزری هستند. تغییر فرکانس برش، به طور کلی بین ۴ تا ۳۰۰ هرتز، برای دسترسی به فضای داخلی پوشش از جمله عیوب و فصل مشترکها عمق نفوذ امواج صوتی را تغییر میدهد. سیگنالها تحت تأثیر نقص قرار میگیرند. آیتال و همکاران نشان دادهاند که این روش میتواند نقصهای سطحی معرفی شده مصنوعی را در پوششهای پلاسما پاشیده شده با ضخامت چند میکرون تشخیص دهد [۳].

¹ Acoustic Emission

² Photoacoustic Technique

فصلنامه سرامیک ایران دوره ۱۸ شماره ۲ تابستان ۲۰۹

فطلنامه

سرامیک ایران دوره ۱۸ شماره ۲ تابستان

l°3

۲-8- انعکاس مادون قرمز میانی⁽

این روش برای TBCها بر اساس زیر کونیای تثبیت شده با ایتریا (YSZ) ارزیابی شده است. YSZ به امواج مادون قرمز میانی (MIR) با طول موج در محدوده ۳ تا ۵ میلیمتر شفاف است. هنگامی که سطح TBC، به ویژه نسخه پاشش شده با پلاسمای هوا، توسط MIR تابش میشود، امواج منعکس میشوند [۳۳، ۳۴]. بازتاب سه جزء دارد: انعکاس از سطح خارجی، پراکندگی در داخل پوشش و بازتاب از سطح مشترک بین پوشش باند سرامیکی و فلزی. با ادامه چرخه حرارتی TBC، ترکها در پوشش سرامیکی نزدیک سطح مشترک ایجاد میشوند و به هم متصل میشوند. شکافهای هوایی تغییرات بزرگ در ضریب شکست از ۲ به ۱ ایجاد میکند. این منجر به افزایش بازتاب میشود. الدریج و همکاران دریافتند که TBC وقتی انعکاس به ۲ درصد رسید، لایه لایه شد. اندازه گیریهای بازتاب را میتوان در یک طیف سنج فروسرخ تبدیل فوریه (FTIR) با اتصالی برای ادغام امواج منعکس شده بر روی یک نیم کره انجام داد. نمایه بازتابی نمونههای پوشش داده شده را میتوان برای اکال نقص استفاده کرد، در حالی که سیگنال های پوشرهای چرخه حرارتی میتوانند برای تخمین عمر باقی مانده استفاده شوند [۳۵، ۳۶].

4-4- طيفسنجي امپدانس الكتروشيميايي^۲ (EIS)

این روش برای رسانای یونی مانند زیر کونیا و اکسیدهای تشکیل شده به عنوان محصولات خوردگی روی فلزات قابل استفاده است. این بر اساس اصول الکتروشیمیایی است. این روش از یک الکترولیت در تماس با مواد آزمایشی مانند لایه سرامیکی TBC استفاده می کند [۳۷]. راهاندازی به طور کلی شامل یک سلول الکتروشیمیایی سه الکترودی است که با یک الکترولیت در دمای ثابت در تماس است. یک الکترولیت مناسب ۲۰/۱۰مولار پتاسیم فری و فروسیانید، K3FeCN6/K4FeCN6.3H2O است [۳۸ ۹۳]. TBC به عنوان الکترود کار متصل به زمین عمل می کند. معمولاً از یک الکترود کالومل به عنوان مرجع استفاده میشود، در حالی که پلاتین به شکل شبکه سیمی یک الکترود متقابل ایجاد می کند. یک ولتاژ بین الکترود کار و شمارنده اعمال میشود. امیدانس الکتریکی سیستم و زاویه فاز پارامترهایی هستند که به عنوان تابعی از فرکانس ولتاژ اعمال شده، در محدودهای بین چند میلیهرتز و ۱۰۰ کیلوهرتز اندازه گیری می شوند. امپدانس الکتریکی یک عدد مختلط با دو قسمت است، یک قسمت واقعی حاوی مقاومت و یک قسمت موهومی حاوی ظرفیت است و برای تجزیه و تحلیل به نمودارهای برداری نیاز دارد. دادهها با مدلسازی ویژگیهای ریزساختاری سیستم TBC به عنوان یک مدار الکتریکی معادل تجزیه و تحلیل می موند (شکل ۳) (۳۰ ۹۰].

شکل ۳: مدار معادل AC ریزساختار TBC متشکل از سرامیک TGO ،EB-PVD در فصل مشترک و پوشش باند فلزی [۴۳].

¹ Mid-infrared Reflectance

² Electrochemical Impedance Spectroscopy

مدار از تعدادی مقاومت R و ظرفیت C تشکیل شده است. در این شکل، زیرمجموعههای S، YSZ ،S ، P، YSZ ، و T به ترتیب مربوط به مشارکت الکترولیت، پوشش سرامیکی، تخلخل، TGO و فصل مشترک پوشش سرامیکی– فلزی هستند. از نمودارهای مقاومت و ظرفیت به عنوان تابعی از فرکانس، پارامترهای ریزساختاری مانند ضخامت TGO، تخلخل سرامیکی، شکل منافذ، و وجود لایه لایه شدن سطحی بدون از بین بردن نمونههای آزمایشی ارزیابی می شوند. هر دو مقاومت الکتروشیمیایی و ظرفیت پوشش سرامیکی و TGO را می توان به طور مستقل از طیف EIS تعیین کرد شکل ۴ نمونهای است که تغییر این پارامترها را به عنوان تابعی از چرخه مرارتی TGO می توان به طور مستقل از طیف EIS تعیین کرد شکل ۴ نمونهای است که تغییر این پارامترها را به عنوان تابعی از چرخه مرارتی مید. واضح است که تکامل مقاومت و ظرفیت هر دو تابع قوی از تعداد چرخهها است. این همبستگی نشان می دهد که نشان می دهد. واضح است که تکامل مقاومت و ظرفیت هر دو تابع قوی از تعداد چرخهها است. این همبستگی نشان می دهد که EIS می تواند به عنوان یک فرآیند INI برای ارزیابی میزان آسیب ناشی از چرخه حرارتی استفاده شود. مطالعات جدیدتر نشان دادهاند که با روش EIS، زینترنگ به دلیل قرار گرفتن در معرض دمای بالا و همچنین تشکیل ماکروترک ناشی از کوئنچ شدن حرارتی در TYSZ می تواند یه، رشد سهموی TGO و شکست قریبالوقوع EB-PVD TYSZ به ترکی ماکروترک ناشی از کوئنچ شدن مقالات پژوهشی

فصلتامه سراميك ايران دوره ١٨ شماره ٢ تابستان ٢٠٩

۱۰ دقیقه هوای اجباری خنک کننده. دمای نگهداری ۱۱۲۱ درجه سانتیگراد، ۲۰۵۰ درجه فارنهایت [۴۰].

۲-۱۰-۲ پیزوطیفسنجی فوتولومینسانس⁽ (PLPS)

 $(\mathbf{1})$

اصل اساسی پیزوطیفسنجی فوتولومینسانس (PLPS) در شکل ۵ نشان داده شده است. آلیاژهای معمولی و پوشش های باند فلزی که روی آنها TBC اعمال میشود، همیشه حاوی کروم یا به عنوان بخشی از ترکیب یا به عنوان ناخالصی هستند (۴۴، ۴۵]. اتههای کروم در ساختار اکسید آلومینیوم TGO اکسید آلومینیوم به شکل یونهای +Cr³ گنجانده شدهاند. در تابش با یک یرتو لیزر با فرکانس مناسب (مثلاً یک لیزر آرگون با طول موج ۵۱۴۹ آنگستروم)، یونهای+Cr³ فلورسان میکنند. در مقیاس اتمی، آنچه اتفاق میافتد به شرح زیر است: الکترون بیرونی در مدار اطراف هسته یون کروم، تابش لیزر فرودی را جذب میکند، که الکترون را به سطح انرژی بالاتری میبرد. الکترون متعاقباً به سطح انرژی پایینتری میافتد و انرژی آزاد میکند که به عنوان تابش فلورسنت یا لومینسانس شناخته می شود [۴۶]. از آنجایی که این فرآیند توسط تابش در طیف مرئی تحریک می شود، به آن لومینسانس تحریک شده با نور می گویند. طول موج و فرکانس با U= c/۸ مرتبط هستند که در آن c سرعت نور است. لومینسانس تحریک شده از یونهای +Cr³ به صورت طیفشناسی تجزیه و تحلیل می شود. این طیف از دو خط قوی R1 و R2 تشکیل شده است (شکل ۶)، که در فرکانسهای ۱۴۴۰۲ و ۱۴۴۳۲ برای اکسید آلومینیوم بدون تنش، مانند یاقوت کبود، قرار دارند. خطوط اضافی مربوط به سایر فازهای اکسید آلومینیوم مانند نیز ممکن است وجود داشته باشد. ریزساختار ستونی زیرکونیای تثبیتشده با ایتریا (YSZ) رسوبشده EB-PVD بهعنوان راهنمای موج عمل می کند و شدت پرتو لیزر فرودی را برای ضخامت YSZ تا حدود ۳۰۰ متر بهطور قابلتوجهی کاهش نمیدهد. با این حال، پلاسمای هوای پاشیده شده به YSZ با ریزترکهای آرام و تخلخل تا حد زیادی پرتو فرودی را ضعیف می کند و ضخامت YSZ را برای تجزیه و تحلیل به زیر ۷۵ میکرومتر محدود می کند. تنش در TGO منجر به جابجایی خطوط نسبت به اکسید ألومینیوم بدون تنش می شود. تغییر فرکانس از طریق رابطهای که در أن جابجایی فر کانس است به دست می آید که σav تنش پسماند درون TGO است، به تنش پسماند مربوط می شود، Πii تانسور پیزوطیف سنجی است،

¹ Photoluminescence Piezospectroscopy

مقالات يژوهشم

فصلنامه

سراميك

ايران دوره ۱۸ شماره ۷ تابستان

l°3

۵V

تنش TGO، برای ارزیابی کیفیت، و برای تشخیص وجود لایهلایه شدن سطحی استفاده شده است. برای سیستمهای TBC که تغییرات یکنواخت تنش را با قرار گرفتن در معرض حرارت نشان میدهند (که به ترکیبی از پارامترهای پردازش و ویژگیهای یوشش باند بستگی دارد) یا در جایی که لایه لایه شدن در سطح مشترک اجازه میدهد تا لومینسانس از TGO کاهش یافته از تنش تشخیص داده شود، PLPS می تواند به عنوان یک دستگاه استفاده شود. روش NDI این پتانسیل ارزیابی آسیب و تخمین عمر باقی مانده در استفاده واقعی را دارد. شکل ۷ نمونهای است که تکامل طیفهای لومینسانس را با چرخه حرارتی EB-PVD TBC نشان میدهد. سرامیک بر روی یک پوشش باند آلومینید پلاتین قرار می گیرد. در آزمایش، TBC از ۴۲۰ چرخه جان سالم به در برد. در حدود ۳۵۰ چرخه علائم لایهبرداری قابل تشخیص است زیرا TGO عملاً بدون تنش می شود.

۲-۱۱- روشهای تداخلسنجی^۱

مقالات پژوهشی

¹ Interferometric Techniques

در این گروه از روشها، اصل تداخل نوری نقش کلیدی را ایفا می کند. دو پرتو تکرنگ نوری که از یک منبع منشا می گیرند برای ایجاد یک الگوی تداخل استفاده می شود. یکی از پرتوها به شیء مورد بازرسی و بازگشت به آن سفر می کند و با پرتو دیگری که مستقیماً از منبع می آید ملاقات می کند. یک الگوی تداخلی تشکیل می شود که حاوی اطلاعاتی درباره شی است. تجزیه و تحلیل الگوهای تداخل جزئیات ویژگیهای مختلف جسم، از جمله نقصها را ارائه می دهد. انواع مختلفی از روشهای تداخل سنجی موجود است که در جزئیات آنها متفاوت است.

۲-12- هولوگرافی^۱

هولوگرافی فرآیندی است که در آن یک تصویر سهبعدی از یک شی با استفاده از لیزر ایجاد میشود (شکل ۸) [۴۸]. از دو مرحله تشکیل شده است. اولین مرحله ایجاد هولوگرام با جدا کردن نوری پرتو لیزر به دو پرتو با استفاده از تقسیم کننده پرتو است. یکی از پرتوها که به عنوان پرتو مرجع شناخته میشود، پس از انبساط و فیلتر کردن پرتو بر روی یک فیلم هولوگرافیک با وضوح بالا پخش میشود تا فیلم را به طور یکنواخت بپوشاند. پرتو دوم، به طور مشابه منبسط و فیلتر شده، از جسم منعکس میشود [۴۹]. این پرتو، حامل تمام اطلاعات در مورد توپوگرافی جسم، با پرتو مرجع در فیلم هولوگرافیک ملاقات می کند و یک الگوی تداخلی ایجاد می کند که به عنوان هولوگرام روی فیلم ثبت میشود. مرحله دوم این است که هولوگرام تمام شده را با پرتویی شبیه به پرتو مرجع اصلی روشن کنید. این فرآیند شی را بازسازی می کند. این تصویر بازسازی شده ممکن است بعداً با شی واقعی مقایسه شود تا تغییرات در پارامترهایی مانند شکل، ابعاد و بافت ارزیابی شود [۴۸].

فصلنامه سرامیک ایران دوره ۱۸ شماره ۲ تابستان ۲۰۹۱

۲-13-تداخلسنجی امواج حرارتی^۱

این فرآیند بر روی پوششهای سایش شده با پلاسما و همچنین TBCها نشان داده شده است [۵۰]. این دستگاه از یک پرتو لیزر استفاده می کند که در فرکانس بین ۵ تا ۸۰۰ هرتز توسط یک چاپر مکانیکی مدوله شده است. پرتو بر روی سطح پوشش اسکن می شود. گرمایش متناوب سطح پوشش داده شده یک موج حرارتی ایجاد می کند که به داخل تا سطح مشترک منتشر می شود. در سطح مشترک، بخشی از موج حرارتی به عقب منعکس می شود. جزء منعکس شده با موج فرودی در سطح برخورد می کند و الگوهای تداخلی را تشکیل می دهد [۵۱]. یک آشکارساز مادون قرمز مشخصات حرارتی، از جمله دامنه و فاز موج حرارتی را نظارت می کند. پروفیل با ضخامت پوشش و وجود عیوب زیر سطحی و سطحی متفاوت است [۵۲].

۲-۱۴-شاروگرافی و تداخلسنجی الگوی لکههای الکترونیکی^۲

این روشها همچنین بر اساس اصول تداخل سنجی هولوگرافیک هستند. با این حال، آنها از دو لیزر برای ایجاد الگوهای تداخلی استفاده می کنند که به صورت لکهها ظاهر می شوند. فرآیندها در بازرسی لایه لایه شدن در TBCها با موفقیت ارزیابی شدهاند [۵۳، ۵۴].

۳-نتیجهگیری

مقالات پژوهشی

در این مقاله، روشهای بررسیهای غیرمخرب مورد استفاده برای ارزیابی پوششهای پاشش حرارتی ارایه شد و روشهایی برای شناسایی عیوب سطوح و فصل مشترک بین لایههای سرامیکی و باند فلزی، شکل، اندازه و محل آن و اندازهگیری تخلخل و ضخامت ارایه شد. این روشها شامل جریانهای گردابی، تصویربرداری مادون قرمز، فاز طیفسنجی انتشار حرارتی، روشهای آکوستیک، فوتوآکوستیک، انعکاس مادون قرمز میانی، طیفسنجی امپدانس الکتروشیمیایی، پیزوطیفسنجی فوتولومینسانس و روشهای تداخلسنجی است. در هر یک از روشها، مشخصههای مورد نیاز برای ارزیابی انواع عیوب به صورت مفصل بررسی شد.

مراجع

فصلتامه سراميك ايران دوره ١٨ شماره ٢ تابستان ٢٠٩

- M. Alvin, K. Klotz, B. McMordie, D. Zhu, B. Gleeson, and B. Warnes, "Extreme temperature coatings for future gas turbine engines," Journal of Engineering for Gas Turbines and Power, vol. 136, no. 11, 2014.
- [2]. J. I. Eldridge, C. M. Spuckler, and R. E. Martin, "Monitoring Delamination Progression in Thermal Barrier Coatings by Mid-Infrared Reflectance Imaging," International journal of applied ceramic technology, vol. 3, no. 2, pp. 94-104, 2006.
- [3]. V. K. Tolpygo, D. Clarke, and K. Murphy, "Evaluation of interface degradation during cyclic oxidation of EB-PVD thermal barrier coatings and correlation with TGO luminescence," Surface and Coatings Technology, vol. 188, pp. 62-70, 2004.
- [4]. G. Chen, "Non-destructive evaluation (NDE) of the failure of thermal barrier coatings," in Thermal Barrier Coatings: Elsevier, 2011, pp. 243-262.
- [5]. H. Crutzen, F. Lakestani, and J. Nicholls, "SAW for the non destructive evaluation of thermal barrier coatings," in 1997 IEEE Ultrasonics Symposium Proceedings. An International Symposium (Cat. No. 97CH36118), 1997, vol. 1, pp. 657-660: IEEE.
- [6]. W. Ellingson, "Development of nondestructive evaluation methods for structural ceramics," Argonne National Lab., IL (US) 1998.
- [7]. J. Sun, "Development of Nondestructive Evaluation Methods for Thermal Barrier Coatings," in Proc. 22 nd Annual Conference on Fossil Energy Materials, Pittsburgh, PA, 2008: Citeseer.
- [8]. S. Bose, "Chapter 8 NONDESTRUCTIVE INSPECTION (NDI) OF COATINGS," in High Temperature Coatings, S. Bose, Ed. Burlington: Butterworth-Heinemann, 2007, pp. 233-246.
- [9]. V. Shaisundaram, M. Chandrasekaran, S. Mohan Raj, and R. Muraliraja, "Investigation on the effect of thermal barrier coating at different dosing levels of cerium oxide nanoparticle fuel on diesel in a CI engine," International Journal of Ambient Energy, vol. 41, no. 1, pp. 98-104, 2020.
- [10]. G. Venkadesan and J. Muthusamy, "Experimental investigation of Al₂O₃/8YSZ and CeO₂/8YSZ plasma sprayed thermal barrier coating on diesel engine," Ceramics International, vol. 45, no. 3, pp. 3166-3176,

9+

¹ Thermal Wave Interferometry

² Shearography and Electronic Speckle Pattern Interferometry

2019.

مقالات يژوهشى

- [11]. S. Unnikrishnakurup, J. Dash, S. Ray, B. Pesala, and K. Balasubramaniam, "Nondestructive evaluation of thermal barrier coating thickness degradation using pulsed IR thermography and THz-TDS measurements: A comparative study," NDT & E International, vol. 116, p. 102367, 2020.
- [12]. V. Karthickeyan, P. Balamurugan, and R. Senthil, "Environmental effects of thermal barrier coating with waste cooking palm oil methyl ester blends in a diesel engine," Biofuels, vol. 10, no. 2, pp. 207-220, 2019.
- [13]. G. Antonelli, M. Ruzzier, and F. Necci, "Thickness measurement of MCrAIY high-temperature coatings by frequency scanning eddy current technique," in Turbo Expo: Power for Land, Sea, and Air, 1997, vol. 78712, p. V004T15A001: American Society of Mechanical Engineers.
- [14]. G. Antonelli, M. Ruzzier, and F. Cernuschi, "A calibration-free electromagnetic technique for NDT of metallic coatings," Journal of Nondestructive Testing & Ultrasonics(Germany), vol. 3, no. 11, p. 145, 1998.
- [15]. C. Rinaldi, V. Bicego, and P. P. Colombo, "Validation of CESI blade life management system by case histories and in situ NDT," 2006.
- [16]. V. Zilberstein, I. Shay, R. Lyons, N. Goldfine, T. Malow, and R. Reiche, "Validation of multi-frequency eddy current MWM sensors and MWM-Arrays for coating production quality and refurbishment assessment," in Turbo Expo: Power for Land, Sea, and Air, 2003, vol. 3686, pp. 581-590.
- [17]. G. Koutsakis, J. Saputo, E. Gingrich, M. Tess, S. Sampath, and J. B. Ghandhi, "Delamination failure on highoutput diesel engine thermal barrier coatings," SAE Technical Paper0148-7191, 2022.
- [18]. A. Ghoshal et al., "Molten particulate impact on tailored thermal barrier coatings for gas turbine engine," Journal of Engineering for Gas Turbines and Power, vol. 140, no. 2, p. 022601, 2018.
- [19]. M. Ferber, A. Wereszczak, M. Lance, J. Haynes, and M. Antelo, "Application of infrared imaging to the study of controlled failure of thermal barrier coatings," Journal of materials science, vol. 35, no. 11, pp. 2643-2651, 2000.
- [20]. Z. Huang et al., "Non-destructive evaluation of uneven coating thickness based on active long pulse thermography," NDT & E International, vol. 130, p. 102672, 2022.
- [21]. G. Newaz and X. Chen, "Progressive damage assessment in thermal barrier coatings using thermal wave imaging technique," Surface and Coatings technology, vol. 190, no. 1, pp. 7-14, 2005.
- [22]. P. J. Zombo, "Developing NDE Methods for Coated Combustion Turbine Components," NASA, no. 19980214846, 1998.
- [23]. D. O. Thompson and D. E. Chimenti, "Review of progress in quantitative nondestructive evaluation," 2012.
- [24]. L. Chen, P. Wu, P. Song, and J. Feng, "Potential thermal barrier coating materials: RE 3NbO7 (RE= La, Nd, Sm, Eu, Gd, Dy) ceramics," Journal of the American Ceramic Society, vol. 101, no. 10, pp. 4503-4508, 2018.
- [25]. K. Ren, Q. Wang, G. Shao, X. Zhao, and Y. Wang, "Multicomponent high-entropy zirconates with comprehensive properties for advanced thermal barrier coating," Scripta Materialia, vol. 178, pp. 382-386, 2020.
- [26]. T. D. Bennett and F. Yu, "A nondestructive technique for determining thermal properties of thermal barrier coatings," Journal of applied physics, vol. 97, no. 1, p. 013520, 2005.
- [27]. F. Wen, Z. Long, Z. Xing, W. Guo, and Y. Huang, "Research on damage behavior of thermal barrier coatings based on acoustic emission technology," Nondestructive Testing and Evaluation, vol. 38, no. 1, pp. 67-89, 2023.
- [28]. J. Voyer, F. Gitzhofer, and M. Boulos, "Study of the performance of TBC under thermal cycling conditions using an acoustic emission rig," Journal of Thermal Spray Technology, vol. 7, no. 2, pp. 181-190, 1998.
- [29]. L. Wang et al., "Prediction of critical rupture of plasma-sprayed yttria stabilized zirconia thermal barrier coatings under burner rig test via finite element simulation and in-situ acoustic emission technique," Surface and Coatings Technology, vol. 367, pp. 58-74, 2019.
- [30]. C. Amaya, J. J. Prias-Barragan, J. C. Caicedo, J. M. Yañez-Limon, and G. Zambrano, "Impact of the Glancing Angle Deposition on the Yttria-Stabilized Zirconia Growth and Their Thermal Barrier Coating Properties," in Coatings and Thin-Film Technologies: IntechOpen, 2018.
- [31]. S. Zhou, S. Shen, X. Fang, Q. Hou, and D. Zhao, "An accurate and rapid method to compare thermal insulation capacity of nine Gd-Yb-YSZ coatings," Ceramics International, vol. 45, no. 16, pp. 19910-19917, 2019.
- [32]. S. Aithal, G. Rousset, L. Bertrand, P. Cielo, and S. Dallaire, "Photoacoustic characterization of subsurface defects in plasma-sprayed coatings," Thin Solid Films, vol. 119, no. 2, pp. 153-158, 1984.
- [33]. Q. Fouliard, R. Ghosh, and S. Raghavan, "Quantifying thermal barrier coating delamination through luminescence modeling," Surface and Coatings Technology, vol. 399, p. 126153, 2020.
- [34]. J. I. Eldridge and D. E. Wolfe, "Monitoring thermal barrier coating delamination progression by upconversion luminescence imaging," Surface and Coatings Technology, vol. 378, p. 124923, 2019.
- [35]. J. Eldridge, C. Spuckler, J. Nesbitt, and K. Street, "Health monitoring of thermal barrier coatings by midinfrared reflectance," in 27th Annual Cocoa Beach Conference, 2002.
- [36]. J. T. DeMasi-Marcin, K. Sheffler, and S. Bose, "Mechanisms of degradation and failure in a plasmadeposited thermal barrier coating," 1990.
- [37]. K. Ogawa, D. Minkov, T. Shoji, M. Sato, and H. Hashimoto, "NDE of degradation of thermal barrier coating by means of impedance spectroscopy," Ndt & E International, vol. 32, no. 3, pp. 177-185, 1999.

- [38]. J. Zhang and V. Desai, "Evaluation of thickness, porosity and pore shape of plasma sprayed TBC by electrochemical impedance spectroscopy," Surface and Coatings Technology, vol. 190, no. 1, pp. 98-109, 2005.
- [39]. T. Baskaran and S. B. Arya, "Influence of ceramic top coat and thermally grown oxide microstructures of air plasma sprayed Sm2SrAl2O7 thermal barrier coatings on the electrochemical impedance behavior," Surface and Coatings Technology, vol. 344, pp. 601-613, 2018.
- [40]. Y. Sohn, B. Jayaraj, S. Laxman, B. Franke, J. Byeon, and A. M. Karlsson, "The non-destructive and nanomicrostructural characterization of thermal-barrier coatings," Jom, vol. 56, no. 10, pp. 53-56, 2004.
- [41]. T. Da Silva, S. Mallarino, S. Touzain, and I. Margarit-Mattos, "DMA, EIS and thermal fatigue of organic coatings," Electrochimica Acta, vol. 318, pp. 989-999, 2019.
- [42]. B. Jayaraj, S. Vishweswariah, V. Desai, and Y. Sohn, "Changes in electrochemical impedance with microstructural development in TBCs," JOM, vol. 58, no. 1, pp. 60-63, 2006.
- [43]. B. Jayaraj, S. Vishweswaraiah, V. Desai, and Y. Sohn, "Electrochemical impedance spectroscopy of thermal barrier coatings as a function of isothermal and cyclic thermal exposure," Surface and Coatings Technology, vol. 177, pp. 140-151, 2004.
- [44]. N. Lu, Y. Zhang, and W. Qiu, "Comparison and selection of data processing methods for the application of Cr3+ photoluminescence piezospectroscopy to thermal barrier coatings," Coatings, vol. 11, no. 2, p. 181, 2021.
- [45]. Y. Zhang, N. Lu, and W. Qiu, "Optimal data processing method for the application of Eu³⁺ photoluminescence piezospectroscopy in thermal barrier coatings," Coatings, vol. 11, no. 6, p. 678, 2021.
- [46]. M. Gell, S. Sridharan, M. Wen, and E. H. Jordan, "Photoluminescence Piezospectroscopy: A Multi-Purpose Quality Control and NDI Technique for Thermal Barrier Coatings," International Journal of Applied Ceramic Technology, vol. 1, no. 4, pp. 316-329, 2004.
- [47]. V. Tolpygo and D. Clarke, "Microstructural study of the theta-alpha transformation in alumina scales formed on nickel-aluminides," Materials at High Temperatures, vol. 17, no. 1, pp. 59-70, 2000.
- [48]. V. Giurgiutiu, C. A. Rogers, Y. J. Chao, M. A. Sutton, and X. Deng, "Adaptive health monitoring concepts for spot-welded and weld-bonded structural joints," in ASME International Mechanical Engineering Congress and Exposition, 1997, vol. 18220, pp. 99-104: American Society of Mechanical Engineers.
- [49]. P. Yáñez-Contreras, M. León-Rodríguez, J. M. Medina-Flores, J. A. Jiménez-García, F. J. Santander-Bastida, and J. Yáñez-Rodríguez, "Determination of residual stresses in thermal barrier coating due to the amount of CMAS infiltration," Dyna, vol. 87, no. 215, pp. 76-83, 2020.
- [50]. J. Arbogast, R. Schaller, S. Lindemann, B. Schilder, M. Rohde, and H. J. Seifert, "Thermal wave interferometry measurements and microstructural analysis of twin wire arc spray cylinder coatings for passenger car engines," Infrared Physics & Technology, vol. 105, p. 103216, 2020.
- [51]. P. Song, P. Xiao, J. Liu, and Y. H. Wang, "The inspection of coating thickness uniformity of SiC-coated carbon-carbon (C/C) composites by laser-induced thermal-wave imaging," Carbon, vol. 147, pp. 348-356, 2019.
- [52]. D. Almond, P. Patel, and H. Reiter, "The testing of plasma-sprayed coatings by thermal-wave interferometry," Materials Evaluation, vol. 45, pp. 471-475, 1987.
- [53]. J. S. Gomes, J. Monteiro, and M. Vaz, "NDI of interfaces in coating systems using digital interferometry," Mechanics of materials, vol. 32, no. 12, pp. 837-843, 2000.
- [54]. P. Yan, Y. Wang, F. Sun, Y. Lu, L. Liu, and Q. Zhao, "Shearography for non-destructive testing of specular reflecting objects using scattered light illumination," Optics & Laser Technology, vol. 112, pp. 452-457, 2019.

Investigating Methods of Thermal Barrier Coating Evaluation Using Non-Destructive Methods

Majid Mirzaee*, Ashkan Zolriasatein

Assistant Professor, Non-metallic Material Research Department, Niroo Research Institute (NRI), Tehran, Iran

* mjmirzaei@nri.ac.ir

Abstract: The main focus of this review article is related to non-destructive testing methods used to evaluate thermal spray nanocoatings. These techniques include eddy currents, infrared imaging, phase thermal emission spectroscopy, acoustic, photoacoustic, midinfrared reflection, electrochemical impedance spectroscopy, photoluminescence piezospectroscopy, and interferometry techniques. These techniques have been used to identify surface defects and interface between ceramic layers and metal interface, its shape, size and location and to measure porosity and thickness.

Keywords: Thermal barrier nanocoating, Zirconium stabilized yttria, Non-destructive tests.

مقارات يزوهش